

СПЕЦИФІКА ФУНКЦІОНУВАННЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ТЕОРЕТИЧНИЙ ТА ПРИКЛАДНИЙ АСПЕКТИ

РОЗВАДОВСЬКИЙ В. І. - кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри конституційного, міжнародного та адміністративного права Навчально-наукового Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

КНИШ В. В. - доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри конституційного, міжнародного та адміністративного права Навчально-наукового Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

DOI 10.32782/LAW.UA.2023.3.3

Формування та функціонування будь-якої публічної (державної, регіональної чи локальної) інституції може відбуватись у різних умовах – як у звичайних умовах, так і в особливих (надзвичайних) умовах (тобто в умовах воєнного, надзвичайного стану чи при надзвичайних екологічних ситуаціях). Усе зазначене стосується всіх гілок публічної влади, включаючи судову владу. Сюди ж належить питання про формування, реорганізацію та функціонування Конституційного Суду України.

Саме тому окремого дослідження потребують: історичні аспекти діяльності органів правосуддя та конституційної юстиції в особливих умовах, включаючи воєнний стан; правові засади діяльності Конституційного Суду України в умовах воєнного стану; специфіка практичного функціонування Конституційного Суду України в умовах воєнного стану.

За результатами проведеного дослідження автори статті зробили наступні висновки: 1) ключовим аспектом у розвитку правосуддя та конституційної юстиції є етап буржуазних революцій, коли було запропоновано основні складові ліберальної концепції прав людини і вона поступово почала ставати частиною правових систем, починаючи від декларацій, поступово переміщуючись до конституційних текстів, наповнюючи закони і практику їх застосування. Ще яскравішим прикладом стала реакція світу на криваві події і злочини Другої світової війни, яку називають «Революцією Гідності», коли фактично було сформовано сучасну систему захисту основоположних людських прав. В Україні ці процеси мали місце під час Революції Гідності 2014 року, коли громадянське суспільство засвідчило здатність до самоорганізації та вчинення тиску на владу, відстоюючи свій європейський вибір і можливість будувати життя, керуючись європейськими цінностями. Цей світоглядний вибір Українського народу продовжився і розвинувся з початком

російсько-української війни 2014 року, а особливо – під час повномасштабного російського вторгнення 2022 року; 2) на конституційному рівні діяльності КСУ слід констатувати, що функціонування досліджуваної інституції має у сфері організаційно-правового та матеріально-фінансового забезпечення реалізовуватись незалежно від умов (звичайних чи особливих). На законодавчому рівні ці питання регулюються Законом України «Про Конституційний Суд України» від 13 липня 2017 року № 2136-VIII. Згідно ст. 1 та ст. 2 вказаного Закону України, Конституційний Суд є органом конституційної юрисдикції, який забезпечує верховенство Конституції України, вирішує питання про відповідність Конституції України законів України та у передбачених Конституцією України випадках інших актів, здійснює офіційне тлумачення Конституції України, а також інші повноваження відповідно до Конституції України. Крім того, Конституційний Суд України здійснює свою діяльність на засадах верховенства права, незалежності, колегіальності, гласності, відкритості, повного і всебічного розгляду справ, обґрунтованості та обов'язковості ухвалених ним рішень і висновків; 3) практично-прикладні аспекти діяльності КСУ дозволяють констатувати, що ця інституція в умовах воєнного стану функціонує належним чином як у частині розгляду конституційних подань чи конституційних звернень, так і у частині конституційних скарг. Це відповідає не лише вимогам чинного законодавства України, а й вимогам правосуддя та юстиції, які ставляться у частині потенційного членства у ЄС.

Ключові слова: правосуддя, судочинство, юстиція, конституційна юстиція, конституційне судочинство, конституційна юстиція України, воєнний стан, Конституційний Суд України, функціонування Конституційного Суду України, функціонування Конституційного Суду України в умовах воєнного стану.

Формування та функціонування будь-якої публічної (державної, регіональної чи локальної) інституції може відбуватись у різних умовах – як у звичайних умовах, так і в особливих (надзвичайних) умовах (тобто в умовах воєнного, надзвичайного стану чи при надзвичайних екологічних ситуаціях).

Усе зазначене стосується всіх гілок публічної влади, включаючи судову владу. Сюди ж належить питання про формування, реорганізацію та функціонування Конституційного Суду України.

Проблемам функціонування інституцій та органів публічної влади в цілому та органів конституційної юстиції в умовах воєнного стану, зокрема, прямо чи опосередковано на загальному рівні досліджували: Адамович Н. О., Андрусяк Л. В., Богдан К. В., Бондаренко О. С., Боняк В. О., Гавриленко О. І., Гоманюк А. А., Григор'єва Н. В., Дишкант О. Р., Долгорученко К. О., Завгородня Ю. С., Жалніна К. Р., Калашников В. М., Кучук А. М., Левін О. Л., Леженкін М. О., Настич Т. М., Паталаха І. О., Полоз А. М., Рец В. В., Рогозіна В. В., Самбор М. А., Самотуга А. В., Селіхов Д. А., Сердюк І. А., Сердюк Л. М., Смірнова І. О., Співак К. В., Чорний О. та інші науковці з цієї проблематики.

Що ж стосується вузькоспеціалізованої проблематики функціонування безпосередньо конституційної юстиції в Україні та світі в умовах воєнного стану, то тут слід акцентувати увагу на наукових працях, які виконали Гришук О., Карелова Г. А., Лейба О. А. та інші науковці та практики, які виконували дослідження з цієї проблематики.

Разом з тим, окремого дослідження потребують історичні та сучасні аспекти функціонування органів конституційної юстиції в умовах воєнного стану.

Саме тому, враховуючи сказане, метою цієї статті є наступні аспекти:

- 1) історичні аспекти діяльності органів правосуддя та конституційної юстиції в особливих умовах, включаючи воєнний стан;
- 2) правові засади діяльності Конституційного Суду України в умовах воєнного стану;
- 3) специфіка практичного функціонування Конституційного Суду України в умовах воєнного стану.

Якщо аналізувати історичний аспект, то тут слід акцентувати увагу на тому, що саме звернення до ідеї конституційних цінностей і стрибкоподібний етап переходу кількісних соціально-правових змін у якісні відбувається, як правило, у часи нелегких політичних випробувань, революцій або воєн. У сучасній конституційно-правовій доктрині доведено, що жодна ліберально-демократична держава не здійснила всеосяжних конституційних змін поза контекстом якоїсь катаклізматичної ситуації, такої як революція, світова війна, розпад імперії, громадянська війна чи загроза неминучого розпаду [1].

Також історично та практично встановлено, що між конституціоналізмом і кризою існує чіткий і нерозривний зв'язок. Це пояснюється тим, що у переважній більшості країн конституції приймалися, скасовувались чи зазнавали суттєвих змін саме за наявності в суспільстві екстремальних умов [2].

Доцільно також констатувати той факт, що за останні 40 років понад 200 конституцій були прийняті в кризових умовах [3].

Як зауважила О. Гришук, яскравим прикладом цього є етап буржуазних революцій, коли було запропоновано основні складові ліберальної концепції прав людини і вона поступово почала ставати частиною правових систем, починаючи від декларацій, поступово переміщуючись до конституційних текстів, наповнюючи закони і практику їх застосування. Ще яскравішим прикладом стала реакція світу на криваві події і злочини Другої світової війни, яку називають «революцією гідності», коли фактично було сформовано сучасну систему захисту основоположних людських прав [4].

В Україні, якщо слідувати логіці О. Гришук, ці процеси мали місце під час Революції Гідності 2014 року, коли громадянське суспільство засвідчило здатність до самоорганізації та вчинення тиску на владу, відстоюючи свій європейський вибір і можливість будувати життя, керуючись європейськими цінностями. Цей світоглядний вибір Українського народу продовжився і розвинувся з початком російсько-української війни 2014 року, а особливо – під час повномасштабного російського вторгнення 2022 року, коли фактично відбулося згуртування нації, а ста-

новлення громадянського суспільства висувало не лише розуміння людьми своїх прав, а й об'єднання для їх охорони та захисту, а отже, утвердження і захисту людської гідності.

У контексті усього зазначеного КСУ дослідив легітимну мету й обґрунтував підставність законодавчого засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборони пропаганди їхньої символіки, вказавши, що з огляду на історію становлення Української незалежної держави, історичний контекст та загрози, що постали перед нею у зв'язку з тимчасовою окупацією частини її території, Україна має право обстоювати конституційні принципи, у тому числі й шляхом заборони пропаганди тоталітарних режимів і використання їхньої символіки.

Також Конституційний Суд України зазначив, що пропаганда комуністичного режиму, який зухвало й цинічно заперечував цінність людського життя та людської гідності, становить реальну загрозу для сучасної незалежної української державності.

Виправдання комуністичного режиму та замовчування його злочинів створюють сприятливий ґрунт для мобілізації та об'єднання антиукраїнських сил, які прагнуть зруйнувати демократичний конституційний лад в Україні [4; 5].

Важливе значення у цьому аспекті також має Рішення Конституційного Суду України у справі щодо конституційності окремих положень Закону України «Про телебачення і радіомовлення», Закону України «Про кінематографію» від 21 грудня 2021 року № 3-р/2021. У Рішенні вказано, що державна політика у сферах національної безпеки й оборони спрямована на забезпечення насамперед воєнної, зовнішньополітичної, державної, економічної, інформаційної безпеки України. При цьому, Україна має право захищати свою незалежність, свій державний суверенітет і свою територіальну цілісність шляхом здійснення таких системних заходів і застосування засобів, що є співмірними, допустимими і прийнятними з огляду на рівень небезпеки, загроз і викликів, що постали перед нею.

Відповідно, в умовах застосування російською федерацією (її суб'єктами владних повноважень, посадовцями, а також її найманцями, журналістами, митцями тощо) різних засобів цілеспрямованого формування негативного образу України протидія державі-агресору здійснюється також в інформаційній сфері як складник національної безпеки української держави. Для протидії загрозам парламент застосовує систему нормативних засобів забезпечення інформаційної безпеки України» [4; 6].

Після дослідження історичних особливостей у сфері діяльності конституційної юстиції слід звернути увагу на правові засади діяльності Конституційного Суду України в умовах воєнного стану. Тут, перш за все, слід зауважити, що за загальним правилом, незалежно від умов (звичайних чи надзвичайних), Конституційний Суд України повинен функціонувати постійно. Це впливає зі ст. 147 Конституції України, за якою Конституційний Суд України вирішує питання про відповідність Конституції України законів України та у передбачених цією Конституцією випадках інших актів, здійснює офіційне тлумачення Конституції України, а також інші повноваження відповідно до Конституції. Діяльність Конституційного Суду України ґрунтується на принципах верховенства права, незалежності, колегіальності, гласності, обґрунтованості та обов'язковості ухвалених ним рішень і висновків. Крім того, за ст. 148¹, держава забезпечує фінансування та належні умови для діяльності Конституційного Суду України. У Державному бюджеті України окремо визначаються видатки на діяльність Суду з урахуванням пропозицій його Голови [7].

Усе вищенаведене підтверджує на конституційному рівні, що функціонування досліджуваної інституції має у сфері організаційно-правового та матеріально-фінансового забезпечення реалізовуватись незалежно від умов (звичайних чи особливих).

На законодавчому рівні ці питання регулюються Законом України «Про Конституційний Суд України» від 13 липня 2017 року № 2136-VIII. Згідно зі ст. 1 та ст. 2 вказаного Закону України, Конституційний Суд є органом конституційної юрисдикції,

який забезпечує верховенство Конституції України, вирішує питання про відповідність Конституції України законів України та у передбачених Конституцією України випадках інших актів, здійснює офіційне тлумачення Конституції України, а також інші повноваження відповідно до Конституції України. Крім того, Конституційний Суд України здійснює свою діяльність на засадах верховенства права, незалежності, колегіальності, гласності, відкритості, повного і всебічного розгляду справ, обґрунтованості та обов'язковості ухвалених ним рішень і висновків [8].

Враховуючи сказане, на законодавчому рівні також належним чином визначено статичні засади функціонування Конституційного Суду України як у звичайних, так і у надзвичайних умовах.

Наступним аспектом дослідження є практичні аспекти функціонування Конституційного Суду України в умовах воєнного стану. Тут доцільно зазначити, що КСУ в умовах воєнного стану не припиняє здійснювати свої конституційні функції.

В умовах воєнного стану положення Закону України «Про Конституційний Суд України» щодо поширення інформації про його діяльність у межах відкритості, гласності тощо мають застосуватися зважено й обережно.

В окремих справах Конституційний Суд України змінив форму розгляду конституційного провадження з усної на письмову, але у Законі України «Про Конституційний Суд України» визначено, що письмова форма є основною. І це не лише питання безпеки у воєнний час, адже надмірна відкритість окремих видів та форм інформації становить небезпеку і для суддів Конституційного Суду України, і для працівників Секретаріату Конституційний Суд України, і для сторін та учасників конституційного провадження, і громадян, які могли бути присутніми на відкритих пленарних засіданнях Великої палати чи сенатів Конституційного Суду України. Тому, звичайно, не може бути публічних повідомлень, наприклад, про порядки денні, про місце і час засідань, доступу до публічної інформації тощо [9, с. 31].

Під час воєнного стану Конституційний Суд України проводить засідання. За цей період (за станом на I півріччя 2022 року) ухвалено 275 актів Конституційного Суду України.

За цей період на засіданнях Великої палати Конституційного Суду України постановлено 203 ухвали, на засіданнях сенатів Конституційного Суду України – 9 ухвал. На засіданнях колегій сенатів Конституційного Суду України постановлено 57 ухвал за конституційними скаргами.

До Конституційного Суду України в зазначений період надійшла 41 конституційна скарга. За попередньої перевірки здійснено розподіл 16 конституційних скарг суддям-доповідачам. Повернуто 25 конституційних скарг, які за формою не відповідали вимогам Закону України «Про Конституційний Суд України» [9, с. 31].

Другий сенат Конституційного Суду України за цей період ухвалив 6 рішень за конституційними скаргами, а саме: стосовно посиленого соціального захисту військовослужбовців; щодо поновлення строку на оскарження рішення третейського суду; щодо презумпції невинуватості; щодо індивідуалізації юридичної відповідальності; щодо дискримінації у реалізації права на житло; щодо обов'язку позичальника сплатити суму позики [9, с. 32].

Конституційний Суд України (Другий сенат) 6 квітня 2022 року ухвалив Рішення у справі за конституційною скаргою Поліщука Сергія Олексійовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 4 статті 163 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» (справа про посилений соціальний захист військовослужбовців), у якому визнав таким, що не відповідає Конституції України (є неконституційним), пункт 4 статті 163 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» від 20 грудня 1991 року № 2011–ХІІ зі змінами [9, с. 32].

Конституційний Суд України (Другий сенат) 6 квітня 2022 року ухвалив Рішення у справі за конституційною скаргою Марго Поліни Олександрівни щодо відповідності Конституції України (конституційності)

пункту 1 частини п'ятої, частини сьомої статті 454 Цивільного процесуального кодексу України, у якому визнав такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними), пункт 1 частини п'ятої, частину сьому статті 454 Цивільного процесуального кодексу України в тім, що вони унеможливають поновлення судом строку на подання особою, яка є стороною, третьою особою в справі, розглянутій третейським судом, заяви про скасування рішення третейського суду [9, с. 32 – 33].

Конституційний Суд України (Другий сенат) 8 червня 2022 року ухвалив Рішення у справі за конституційною скаргою Кротюка Олександра Володимировича щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 4 частини першої статті 284 Кримінального процесуального кодексу України (справа щодо презумпції невинуватості), у якому цей пункт, згідно з яким кримінальне провадження закривається в разі, якщо «набрал чинності закон, яким скасована кримінальна відповідальність за діяння, вчинене особою», визнав таким, що не відповідає Конституції України (є неконституційним) [9, с. 33].

У Рішенні у справі за конституційними скаргами Барсегіяна Геворка Сенекеримовича та Ліненко Наталії Миколаївни (щодо індивідуалізації юридичної відповідальності), ухваленому 15 червня 2022 року, Конституційний Суд України (Другий сенат) визнав таким, що не відповідає Конституції України (є неконституційним), абзац другий статті 485 Митного кодексу України, у резолютивній частині Рішення вказавши, що зазначений абзац, визнаний неконституційним, втрачає чинність через шість місяців із дня ухвалення Конституційним Судом України цього Рішення та рекомендував Верховній Раді України привести нормативне регулювання, установлене абзацом другим статті 485 Митного кодексу України, що визнаний неконституційним, у відповідність із Конституцією України та цим Рішенням [9, с. 34].

У Рішенні у справі за конституційною скаргою Абрамовича Олексія Володимировича (щодо дискримінації у реалізації права на житло), ухваленому 22 червня 2022 року,

Конституційний Суд України визнав таким, що не відповідає Конституції України (є неконституційним), пункт 2 частини другої статті 40 Житлового кодексу України, згідно з яким знімають з обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов, у випадку «виїзду на постійне місце проживання до іншого населеного пункту» [9, с. 35].

Отже, за результатами дослідження можна зробити наступні висновки:

1. Ключовим аспектом у розвитку правосуддя та конституційної юстиції є етап буржуазних революцій, коли було запропоновано основні складові ліберальної концепції прав людини і вона поступово почала ставати частиною правових систем, починаючи від декларацій, поступово переміщуючись до конституційних текстів, наповнюючи закони і практику їх застосування. Ще яскравішим прикладом стала реакція світу на криваві події і злочини Другої світової війни, яку називають «революцією гідності», коли фактично було сформовано сучасну систему захисту основоположних людських прав. В Україні ці процеси мали місце під час Революції Гідності 2014 року, коли громадянське суспільство засвідчило здатність до самоорганізації та вчинення тиску на владу, відстоюючи свій європейський вибір і можливість будувати життя, керуючись європейськими цінностями. Цей світоглядний вибір Українського народу продовжився і розвинувся з початком російсько-української війни 2014 року, а особливо – під час повномасштабного російського вторгнення 2022 року.

2. На конституційному рівні діяльності КСУ слід констатувати, що функціонування досліджуваної інституції має у сфері організаційно-правового та матеріально-фінансового забезпечення реалізовуватись незалежно від умов (звичайних чи особливих). На законодавчому рівні ці питання регулюються Законом України «Про Конституційний Суд України» від 13 липня 2017 року № 2136-VIII. Згідно зі ст. 1 та ст. 2 вказаного Закону України, Конституційний Суд є органом конституційної юрисдикції, який забезпечує верховенство Конституції України, вирішує питання про відповідність Конституції України законів України та в передбачених Конституцією України ви-

падках інших актів, здійснює офіційне тлумачення Конституції України, а також інші повноваження відповідно до Конституції України. Крім того, Конституційний Суд України здійснює свою діяльність на засадах верховенства права, незалежності, колегіальності, гласності, відкритості, повного і всебічного розгляду справ, обґрунтованості та обов'язковості ухвалених ним рішень і висновків.

3. Практично-прикладні аспекти діяльності КСУ дозволяють констатувати, що ця інституція в умовах воєнного стану функціонує належним чином як у частині розгляду конституційних подань чи конституційних звернень, так і у частині конституційних скарг. Це відповідає не лише вимогам чинного законодавства України, а й вимогам правосуддя та юстиції, які ставляться у частині потенційного членства у ЄС.

Література

1. Peter H. Russell, *Constitutional Odyssey: Can Canadians Become a Sovereign People?* University of Toronto Press, 2004. P. 106.
2. Водянніков О. Конституціоналізм в екстремальних умовах: установча і встановлена влада в кризові періоди. *Український часопис конституційного права*. 2021. № 4. С. 10.
3. Roznai Y., Albert R. Introduction: Modern Pressures on Constitutionalism, in Richard Albert, Yaniv Roznai ed. *Constitutionalism Under Extreme Conditions Law, Emergency, Exception*. Cham: Springer, 2020. P. 1.
4. Гришук О. конституційні цінності та принципи в рішеннях Конституційного Суду України: особливості в умовах воєнного стану та загроз національній безпеці. *Вісник Конституційного Суду України*. 2022. № 5 – 6. С. 96–106.
5. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 46 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки» від 16 липня 2019 року № 9-р/2019.
6. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням

47 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих приписів статті 6 Закону України «Про телебачення і радіомовлення», статей 15, 151, 26 Закону України «Про кінематографію» від 21 грудня 2021 року № 3-р/2021.

7. Конституція України від 28.06.1996 року № 254к/96-ВР з наступними змінами і доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text/>.

8. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13 липня 2017 року № 2136-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19#Text>.

9. Карелова Г. А. Функціонування Конституційного Суду України в умовах воєнного стану. *Функціонування Конституції України та проблеми реалізації її норм в умовах воєнного стану: матеріали Регіональної науково-практичної конференції (Дніпро, 27 червня 2022 р.)*; укладачі : канд. юрид. наук, доц. Л. М. Сердюк, І. О. Смірнова. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. С. 31–35.

Rozvadovskyi V. I., Knysh V. V.

THE SPECIFICITY OF THE FUNCTIONING OF THE CONSTITUTIONAL COURT OF UKRAINE UNDER MARTIAL LAW: THEORETICAL AND APPLIED ASPECTS

The formation and functioning of any public (state, regional or local) institution can take place in various conditions - both in normal conditions and in special (emergency) conditions (in conditions of war, state of emergency or emergency environmental situations). All of the above applies to all branches of public authority, including the judiciary. This also includes the question of the formation, reorganization and functioning of the Constitutional Court of Ukraine.

That is why a separate study is needed: historical aspects of the activity of justice bodies and constitutional justice in special conditions, including martial law; legal principles of the activity of the Constitutional Court of Ukraine under martial law; specifics of the practi-

cal functioning of the Constitutional Court of Ukraine under martial law.

Based on the results of the research, the authors of the article made the following conclusions: 1) a key aspect in the development of justice and constitutional justice is the stage of bourgeois revolutions, when the main components of the liberal concept of human rights were proposed and it gradually began to become part of legal systems, starting from declarations, gradually moving to constitutional texts, filling the laws and the practice of their application. An even brighter example was the reaction of the world to the bloody events and crimes of the Second World War, which is called the “Revolution of Dignity”, when in fact a modern system of protection of fundamental human rights was formed. In Ukraine, these processes took place during the Revolution of Dignity in 2014, when civil society proved its ability to self-organize and exert pressure on the authorities, defending its European choice and the opportunity to build a life guided by European values. This worldview choice of the Ukrainian people continued and developed with the beginning of the Russian-Ukrainian war in 2014, and especially during the full-scale Russian invasion of 2022; 2) at the constitutional level of the KSU activity, it should be stated that the functioning of the institution under study should be implemented in the field of organizational-legal and material-financial support regardless of conditions (ordinary or special). At the legislative level, these issues are regulated by the Law of Ukraine “On

the Constitutional Court of Ukraine” dated July 13, 2017 No. 2136-VIII. According to Art. 1 and Art. 2 of the specified Law of Ukraine, the Constitutional Court is a body of constitutional jurisdiction that ensures the supremacy of the Constitution of Ukraine, resolves the issue of compliance of the Constitution of Ukraine with the laws of Ukraine and in cases provided for by the Constitution of Ukraine, other acts, carries out the official interpretation of the Constitution of Ukraine, as well as other powers in accordance with the Constitution of Ukraine. In addition, the Constitutional Court of Ukraine carries out its activities on the principles of the rule of law, independence, collegiality, transparency, openness, full and comprehensive consideration of cases, the validity and bindingness of its decisions and conclusions; 3) practical-applied aspects of the activity of the KSU allow us to state that this institution in the conditions of martial law functions properly both in terms of consideration of constitutional submissions or constitutional appeals, and in terms of constitutional complaints. This corresponds not only to the requirements of the current legislation of Ukraine, but also to the requirements of justice and fairness, which are set in terms of potential membership in the EU.

Key words: *justice, judiciary, justice, constitutional justice, constitutional justice, constitutional justice of Ukraine, martial law, Constitutional Court of Ukraine, functioning of the Constitutional Court of Ukraine, functioning of the Constitutional Court of Ukraine under martial law.*